

Strategi för Institutet för de inhemska språken 2021–2026

(Behandlad i Språkinstitutets ledningsgrupp och samarbetskommitté 21.4.2021.)

Språkets betydelse

Samhällspåverkan

En verksamhetskultur som bygger på förtroende

Språkinstitutets verksamhet styrs av lagen om Institutet för de inhemska språken, målen för Undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde i regeringsprogrammet, de gemensamma målen i ministeriets strategi fram till år 2030, och av det resultatavtal som Språkinstitutet har ingått med ministeriet.

Även andra lag- och strategitexter för den offentliga förvaltningen stöder och ställer förväntningar på Språkinstitutets lagstadgade mål. Hit hör till exempel de paragrafer i förvaltningslagen och kommunallagen som reglerar språkbruket, samt strategin för den offentliga förvaltningen.

- [Lagen om Institutet för de inhemska språken \(Finlex\)](#)

VERKSAMHETSIDÉ

Syftet med Språkinstitutets verksamhet är att producera och förmedla kunskap och information om de inhemska språken och deras betydelse för kulturen och samhället. Genom sin verksamhet ökar Språkinstitutet den språkliga medvetenheten i Finland och skapar förutsättningar för språklig jämlikhet. Språkinstitutet producerar tjänster och publikationer som främjar finskans och svenskans användning och utveckling och de offentliga tjänsternas tillgänglighet. Språkinstitutet bidrar också till att bevara det språkliga kulturarvet i Finland.

VÅR VERKSAMHET PÅVERKAS AV

Globaliseringen och internationaliseringen:

- Det används allt fler språk i Finland, vilket breddar språkreserven.
- Nationalspråken löper risk för domänförluster genom att engelskan tar över på nya användningsområden.
- Internationella och kommersiella trender styr namngivningen av offentliga lokaler, organisationer och tjänster.

Den växande textdominansen i samhället och medierna:

- Mängden rapporter, planer, anvisningar och andra liknande texter ökar inom den offentliga förvaltningen.
- Både offentlig och privat kundservice bygger i allt högre grad på texter.
- Texter produceras av skribenter med varierande bakgrund och det offentliga språket formas av många olika aktörer.

Digitalisering och utveckling av artificiell intelligens:

- Interaktion och tjänster koncentreras till webben.
- I digitala tjänster måste användarna kunna uträtta sina ärenden självständigt, vilket framhäver behovet av ett sakligt, klart och begripligt språk.
- Automatiserade språkbaserade tjänster behövs på båda nationalspråken.

STRATEGISKA PRIORITETER OCH ÅTGÄRDER

Språkets betydelse

Vi ökar förståelsen för språkets roll i kulturen och samhället, vårdar det finska och svenska allmänspråket och ger rekommendationer för lyckad språklig interaktion.

Vi sammanställer aktuell kunskap om språk och språkbruk och gör den tillgänglig för alla:

- Vi uppdaterar språkliga rekommendationer och råd och förklarar bakgrunden till dem.
- Vi producerar och tillhandahåller expertkunskap bland annat i form av ordböcker och andra publikationer och i vår rådgivning.
- Vi för en kontinuerlig dialog med språkgemenskapen bland annat genom de frågor och iakttagelser vi får i språkrådgivningen.

Vi ökar förståelsen för hur våra nationalspråk varierar och utvecklas:

- Vi utarbetar och publicerar ordböcker som beskriver tidsmässig och regional variation.
- Vi erbjuder mångsidig information om förändringen och variationen i språket, bland annat i namnförrådet och ordförrådet.

Vi gör det språkliga kulturarvet känt:

- Vi sammanställer och populariserar kulturell kunskap som förmedlas genom språket.
- Vi sammanställer och publicerar material som berättar om vårt språkliga arv i tillgängliga och användbara former, bland annat som ordböcker och webbtjänster.
- Vi upprätthåller och tillhandahåller även oredigerade historiska språksamlingar.

Samhällspåverkan

Vi främjar bruket av de inhemska språken för att det offentliga språkbruket ska stärka delaktigheten och jämlikheten i samhället. Vi samarbetar med offentliga aktörer för att främja god och effektiv förvaltning.

Vi påverkar det offentliga språkbruket:

- Vi ger offentliga aktörer råd och rekommendationer om sakligt, klart och begripligt språk.
- Vi uppmuntrar och utmanar myndigheter och andra aktörer att utveckla sitt språkbruk och att rekrytera språkexperter.
- Vi stöder experter inom språk och utbildning i deras arbete.

Vi är närvarande, vi deltar och tar ställning:

- Vi kommunicerar aktivt på nätet om vår verksamhet.
- Vi bedriver påverkansarbete i både inhemska, nordiska och andra internationella sammanhang och söker aktivt nya kontakter till exempel bland aktörer som utvecklar förvaltningen.
- Vi ökar våra kontakter med experter på språk och kommunikation, bland annat inom den offentliga förvaltningen och medierna samt med läroanstalterna där de utbildas.

Vi stärker vår roll som förkämpe för de språk som hör till vårt verksamhetsområde:

- Vi följer användningen av nationalspråken i Finland i förhållande till användningen av andra språk.
- Vi följer medborgarnas möjligheter och förutsättningar att jämlikt delta i språkgemenskapen i Finland.
- Vi är medvetna om vår roll i den riksomfattande språkpolitiken, inom ramen för nationalspråksstrategin och det språkpolitiska programmet.

Grunderna för vår verksamhetskultur

Vi kan förnya våra arbetssätt och främja arbetshälsan.

Vi arbetar för en verksamhetskultur som bygger på förtroende:

- Vi verkar och kommunicerar aktivt och öppet.
- Vi förbättrar vårt interna och externa samarbete och månar om gemenskapen.
- Vi värdesätter expertis, uppmärksammar varandras arbete positivt och ger konstruktiv respons.

Vi gör vårt eget arbete smidigare:

- Vi skapar klarhet i våra arbetsprocesser.
- Vi fördelar arbetsmängden jämnt och arbetar jämlikt.
- Vi följer upp och utvärderar våra verksamhetssätt och följderna av dem.

Vi tryggar förutsättningarna för kontinuitet, kreativitet och utveckling i vårt arbete:

- Vi månar om vår expertis och om våra nätverk, som är nödvändiga för att upprätthålla den.
- Vi är lyhörda för våra kunder och allmänheten, och använder våra resurser för att stärka vårt genomslag bland dem.
- Vi utnyttjar digitala verktyg och ny teknologi för att utveckla vår verksamhet.